

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ветеринарної медицини
Кафедра анатомії, гістології і патоморфології тварин

ДДАЕУ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
викладачів і здобувачів вищої освіти

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МОРФОЛОГІЇ, ПАТОЛОГІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ»

19–20 березня 2026 р.

присвяченій пам'яті доктора ветеринарних наук, професора П.М. Гавриліна
(1965-2020 роки життя)

ДНІПРО, 2026

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МОРФОЛОГІЇ, ПАТОЛОГІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ : матеріали науково-практичної конференції викладачів і здобувачів вищої освіти присвячена пам'яті доктора ветеринарних наук, професора П.М. Гавриліна (1965-2020 роки життя) (Дніпро, 19-20 березня 2026 р.) / Дніпровський ДАЕУ. – Дніпро : ДДАЕУ, 2026. – 319 с. Режим доступу : <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/13680>

Збірник містить матеріали наукових доповідей в яких висвітлено результати сучасних наукових досліджень в області ветеринарної морфології та фізіології тварин, патології (заразні і незаразні хвороби), біотехнології, якості і безпечності продуктів. Матеріали подано у вигляді тез доповідей проблемно-постановчого, оглядово-аналітичного, узагальнюючого, експериментального та методичного змісту. Авторами матеріалів є здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, практикуючі лікарі ветеринарної медицини, науковці науково-дослідних установ, представники органів державного і місцевого самоврядування та інших організацій.

Посвідчення УкрІНТЕІ Посвідчення № 690 від 09.10.2025 р.

Редакційна колегія: **Анатолій КОБЕЦЬ** ректор Дніпровського державного аграрно-економічного університету, д.н. з державного управління, професор; **Юрій ТКАЛЧ** проректор з наукової та інноваційної діяльності, д. с.-г. н., професор (ДДАЕУ); **Іван БІБЕН** декан факультету ветеринарної медицини, к. вет. н., доцент (ДДАЕУ); **Марина ЛЄЩОВА** завідувачка кафедри анатомії, гістології і патоморфології тварин, к. вет. н., доцент (ДДАЕУ); **Дмитро МАСЮК** завідувач кафедри фізіології, біохімії тварин і лабораторної діагностики, д. вет. н., професор (ДДАЕУ); **Алла ОЛІЯР** доцентка кафедри анатомії, гістології і патоморфології тварин, к. вет. н., (ДДАЕУ); **Олег МЕЛЬНИК** завідувач кафедри біоморфології хребетних ім. акад. В. Г. Касьяненка НУБіП України, д. вет. н., професор, академік НАН ВО України (м. Київ); **Леонід ГОРАЛЬСЬКИЙ** професор кафедри зоології, біологічного моніторингу та охорони природи Житомирського ДУ імені Івана Франка, д. вет. н., професор (м. Житомир); **Djallal Eddine RANMOUN PhD** (Veterinary Medicine), Associate Professor, Institute of Agriculture and Veterinary Sciences, University Batna (Batna Algeria); **Іван ЯЦЕНКО** професор кафедри нормальної та патологічної морфології факультету ветеринарної медицини ДБУ, провідний науковий співробітник Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, д. вет. н., професор (м. Харків); **Віктор ЕВЕРТ** д. вет. наук, Збройні сили України; **Роман МИЛОСТИВИЙ** декан біотехнологічного факультету, к. вет. н., доцент (ДДАЕУ); **Володимир ЗАЖАРСЬКИЙ** завідувач кафедри інфекційних хвороб тварин, к. вет. н., доцент (ДДАЕУ); **Дмитро БІЛИЙ** завідувач кафедри ветеринарної хірургії та репродуктології, д. вет. н., професор (ДДАЕУ); **Наталія СУСЛОВА** завідувачка кафедри клінічної діагностики і внутрішніх хвороб тварин, к. вет. н., доцент (ДДАЕУ).

Відповідальні за випуск: Марина ЛЄЩОВА; Алла ОЛІЯР

ЛІКУВАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ МИШЕЙ, ХВОРИХ НА СИФАЦІОЗ

Соловійова Л. М.

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна
soloviovalyuda@ukr.net

Вступ. Вивчення фауни міських систем завжди викликало великий інтерес не лише теоретично, а й практично. Цікавість науковців до вивчення захворювань мишоподібних гризунів визначається двома основними моментами. По-перше, паразити мишоподібних гризунів є переносниками небезпечних хвороб тварин і людини, а по-друге, мікроссавці є зручним модельним об'єктом для вивчення відносин паразитів і господаря. Крім того, гельмінтофауна гризунів є недостатньо вивченою. Відсутність комплексних моніторингових досліджень, що розглядають сукупність ендopаразитів мишоподібних гризунів, стала головним мотивом для проведення цієї роботи. В джерелах літератури науковими дослідниками було виявлено, що 6 видів гризунів антропогенних ландшафтів беруть участь у розповсюдженні зоонозів, небезпечних для людини: сифаціоз, токсокароз, гіменолепідоз, гідатигероз (стробілоцеркоз) та аляріоз [1–5].

Багато глистяних інвазії людини мають характерні загальні симптоми так звані «маски гельмінтозів», оскільки вони маскуються під різні захворювання. Хворі люди скаржаться на головний біль на тлі підвищення стомлюваності та зниження загального тону, виникнення алергічних дерматозів різного ступеня тяжкості, порушення обміну речовин зі збільшенням та зменшенням маси тіла хворого, неврологічні розлади, підвищення температури тіла невиясного походження, порушення мінерального обміну (ураження кісток, зубів, волосся), порушення травної системи різного характеру (супроводжуються болями та здуттями живота, розладом травлення, непереносимістю будь-якої їжі), іноді в хворих виявляють зміни в аналізі крові – анемію або збільшення кількості еозинофілів у крові [1]. Крім цього існують типові для гельмінтозів симптоми, такі як бруксизм (скрегіт зубами ночами), анальний свербіж, незвичні смакові пристрасті (жування крейди, глини або землі). Науково доведено, що паразитування гельмінтів в організмі знижує імунітет людини і, зокрема, поствакційний. Виявлення яєць має на меті встановити, який вид гельмінта їх продукує та потребує профілактичних заходів [1, 3].

Види нематод роду *Syphacia* поширені по всьому світу та уражують гризунів різних видів та регіонів. Поширення інвазії *S. obvelata* серед гризунів в Ірані, як повідомляють автори, становить 9 % [1]. Види *Syphacia* зазвичай мають безсимптомний перебіг через їхню адаптацію до фізіології хазяїна та низьку патогенність [2]. Інвазування людини *Syphacia* є рідкісним, перший випадок ураження *S. obvelata* був зареєстрований у 1918 році у американської дитини, яка жила на Філіппінах [3]. Гризуни можуть слугувати резервуарними господарями або переносниками паразитів через високий рівень поширення та близькість до місць проживання людини [4].

Дорослі гельмінти *Syphacia spp.* живуть у товстому кишечнику гризунів, і в джерелах літератури є повідомлення про зараження лабораторних тварин даними паразитами [4]. Паразити *Syphacia* можуть передаватися від гризунів до людини, в якій це може спричинити розвиток апендициту. Тому не викликає сумніву актуальність теми досліджень.

Мета дослідження. Вивчити епізоотичну ситуацію щодо гельмінтозів лабораторних мишей та антигельмінтні властивості пасти вормікіл за сифаціозу.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проб фекалій лабораторних мишей, які належали до лінії BALB/c, здійснювали комбінованим методом, стандартизованим Г. О. Котельниковим та В. М. Хреновим з використанням насиченого розчину гранульованої аміачної селітри. Середня жива маса однієї лабораторної тварини становила 34 г.

Для лікування використали препарат «Паста вормікіл» перорально в дозі 0,1 г на 0,1 кг живої маси мишей. Випускають препарат у поліпропіленових шприцах-тубах. Склад 1 г пасти містить діючі речовини: фенбендазол – 0,05 г та празиквантел – 0,005 г. Щодо фармакологічних властивостей, фенбендазол ефективний проти нематод. Він гальмує полімеризацію білків тубулінів у мікротубуліни, знижує активність енергетичних ферментів, уповільнює метаболізм у гельмінтів, внаслідок чого порушується засвоєння поживних речовин (аденозинтрифосфорної кислоти та глюкози), знижуються мітохондріальні реакції, настає повне виснаження і параліч паразитів. Празиквантел активний щодо цестод. Він підвищує проникність мембран для іонів кальцію, викликає підвищення м'язової активності, що призводить до скорочення мускулатури та спастичного паралічу, викликає руйнування зовнішньої кутикули у дорослих форм цестод. Тому даний антигельмінтик володіє широким спектром впливу на плоских та круглих гельмінтів.

Рис. 1. Яйця *Syphacia* spp. (зб. 10 × 10)

Препарат задавали індивідуально кожній тварині за допомогою інсулінового шприца двічі з інтервалом у 8 днів. Ефективність дегельмінтизації оцінювали через 12 днів після другого введення вормікілу.

Результати дослідження. Для з'ясування епізоотичного стану було проведено відбір 110 проб фекалій лабораторних мишей та досліджено у лабораторії кафедри паразитології та фармакології факультету ветеринарної медицини Білоцерківського національного аграрного університету. В результаті проведених досліджень у 38 пробах із 110 було знайдено яйця сифацій, які мали асиметричну форму, одна сторона якої була плоскою, а інша випуклою, тобто іншими словами – форма асиметричного еліпсу, світло-сірий колір, тонку гладеньку двошарову оболонку, зернистий вміст.

Екстенсивність інвазії (ЕІ) становила 34,5 %, а інтенсивність інвазії (ІІ) – 3,2 екземпляри яєць (рис. 1).

Інтенсивність інвазії коливалася від 1,3 до 5,7 екземплярів яєць у середньому в трьох краплинах флотаційної рідини. Використаний препарат, а саме паста вормікіл мала 100 %-ний гельмінто-елімінаційний ефект, оскільки через 12 днів після лікування лабораторних мишей від сифаціозної інвазії екстенс- та інтенсоефективність становили 100 %. В полі зору мікроскопа яєць збудників знайдено не було.

Висновки. 1. Зараженість лабораторних мишей (екстенсивність інвазії) сифаціозом становила 34,5 % при інтенсивності інвазії 3,2 екземпляри яєць. 2. Застосований антигельмінтик «Паста вормікіл» показав 100 %-ну ефективність за дворазової даванки, тому може бути рекомендований для лікування за сифаціозу лабораторних мишей.

Література

1. A systematic review and meta-analysis on prevalence of gastrointestinal helminthic infections in rodents of Iran: An emphasis on zoonotic aspects / Y. Hamzavi, M. T. Khodayari, A. Davari et al. *Heliyon*. 2024. Vol. 10(11). 31955 p. [DOI]
2. Occurrence of zoonotic gastrointestinal parasites of rodents and the risk of human infection in different biomes of Brazil / VFS Lima, RAN Ramos, A. Giannelli et al. *Braz. J. Vet. Med.* 2021. Vol. 43. 113820 p. [DOI]
3. Riley W. A. A mouse oxyurid, *Syphacia obvelata*, as a parasite of man. *J. Parasitol.* 1919. Vol. 6. P. 89–93.
4. Rodents as hosts of pathogens and related zoonotic disease risk / H. Dahmana, L. Granjon, C. Diagne et al. *Pathogens*. 2020. Vol. 9(3). 202 p. [DOI]
5. Soloviova L. N. Distribution and treatment of *Dirofilaria* of dogs in the town of Bila Tserkva. *Наук. вісник ветер. медицини: зб. наук. праць*. 2017. Вип. 2(136). С. 127–131.